

პორტალი ადამიანის უფლებების შესახებ

 humanrights.ge/index.php

პატივცემულო ქალბატონო ფედერიკა მოგერინი,

გიგზავნით ამ წერილს, რათა შეგატყობინოთ საქართველოს მმართველი პოლიტიკური პარტიის მეთაღსაზიანოქმედებების შესახებ, რომლებსაც აუცილებლად უარყოფითი ზეგავლენა ექნება ქვეყანაში დემოკრატიის ხარისხზე და რაც, საბოლოო ჯამში, პოლიტიკური ძალაუფლების კონსოლიდაციის საშიშ მცდელობას წარმოადგენს.

კერძოდ, ჩვენ ვგულისხმობთ საქართველოში მიმდინარე საკონსტიტუციო რეფორმის პროცესთან დაკავშირებულ ბოლო დროს განვითარებულ მოვლენებს.

როგორც მოგეხსენებათ, საკონსტიტუციო რეფორმა გასული წლის შემოდგომის საპარლამენტო არჩევნების შემდეგ დაიწყო, როდესაც მმართველმა პარტიამ „ქართული ოცნება“ პარლამენტში საკონსტიტუციო უმრავლესობა მოიპოვა და აიღო ვალდებულება განეხორციელებინა კომპლექსური საკონსტიტუციო რეფორმის პროცესი, რათა შექმნილიყო დახვეწილი და გაუმჯობესებული დოკუმენტი ფართო პოლიტიკური კონსენსუსის საფუძველზე. ჩვენ, სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებმა გადავწყვიტეთ მიდგომის მონაწილეობა მიგვეღო სპეციალურად შექმნილ სახელმწიფო საკონსტიტუციო კომისიის მუშაობაში, რომლის მიზანი კონსტიტუციური ცვლილებების ფართო და დეტალური განხილვა იყო.

დისკუსია კომისიაში სამუშაო პროცესის შემადგენელი ნაწილი იყო და ბუნებრივია, სამოქალაქო საზოგადოების ყველა წინადადება არ აისახა კონსტიტუციის საბოლოო კანონპროექტში. სამოქალაქო საზოგადოებას ასეთი ილუზია არც გვქონდა. თუმცა, იყო ერთი საკითხი - საარჩევნო სისტემის რეფორმა, რომელიც ყველაზე მნიშვნელოვან საკითხს წარმოადგენდა როგორც სამოქალაქო საზოგადოებისთვის, ისე ყველა პოლიტიკური პარტიისთვის საქართველოში (გარდა მმართველი პარტიისა). საკონსტიტუციო რეფორმის დაწყებამდე, აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებსა და ოპოზიციურ პარტიებს შორის უკვე არსებობდა მყარი კონსენსუსი. ამ რეკომენდაციას წლების მანძილზე საერთაშორისო ორგანიზაციებიც უჭერდნენ მხარს.

მიუხედავად ამისა, არც ერთ ხელისუფლებაში მყოფ პარტიას არ გადაუდგამს კონკრეტული ნაბიჯები საარჩევნო სისტემების შესაცვლელად, რადგან არსებული შერეული პროპორციულ-მაჟორიტარული სისტემა ტრადიციულად უფრო ხელსაყრელია მმართველი პარტიისთვის. (სწორედ ამ სისტემის პირობებში „ქართულმა ოცნებამ“ საპარლამენტო არჩევნებში სადეპუტატო მანდატების 75% მოიპოვა ხმათა მხოლოდ 49% მიღების პირობებში).

მანამდე, საკონსტიტუციო რეფორმა არ ყოფილა საზოგადოების მხრიდან აქტუალური ან რაიმე ფორმით დაკვეთილი. ერთადერთი საკითხი - საარჩევნო სისტემის შეცვლის საჭიროება - ფართო პოლიტიკური კონსენსუსის შედეგი იყო. „ქართული ოცნება“ საზოგადოებას დაპირდა, რომ 2020 წლისთვის საარჩევნო სისტემა შეიცვლებოდა და გახდებოდა უფრო სამართლიანი. ზუსტად ამ მოლოდინით ჩვენ, საქართველოს სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციები, დავთანხმდით საკონსტიტუციო კომისიის წევრობას. კომისიის მუშაობის განმავლობაში, ღიად დავაფიქსირეთ ყველა

ჩვენი რეკომენდაცია და ნუხილი როგორც საკონსტიტუციო კომისიის წინაშე, ისე ეროვნული მედიის საშუალებით და საჯარო შეხვედრებზე. ასევე, ჩვენი მოსაზრებები მივანოდეთ ვენეციის კომისიას და არ დავიშურეთ ძალისხმევა, რათა ხელი შეგვეწყო კონსტრუქციული, ყოვლისმომცველი და კონსენსუსზე დაფუძნებული კონსტიტუციის მიღების პროცესისთვის.

კომისიის ოთხთვიანი საქმიანობის შედეგად, შემუშავდა სისტემის რეფორმირების დებულებები, რითაც დასრულდაახალი კონსტიტუციის საბოლოო პროექტი, რომელიც სახელმწიფო საკონსტიტუციო კომისიამ დაამტკიცა. პარლამენტში განსახილველად შეტანილი საკონსტიტუციო ცვლილებების პროექტი გულისხმობდა შერეული მაჟორიტარულ-პროპორციული სისტემიდან სრულიად პროპორციულ სისტემაზე გადასვლას. იგი, ასევე, შეიცავდა გარკვეულ საკამათო პუნქტებს, რომლებიც მმართველი პარტიისთვის უპირატეს მდგომარეობას ანიჭებს სხვა გზებით და შესაბამისად, ჩვენ აქტიურად ვაპროტესტებდითამ დებულებებს. მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ჩვენ ცალსახად მივესალმებით მთავარ შედეგს - მაჟორიტარული არჩევნების გაუქმებას ერთმანდატიან საარჩევნო ოლქებში. პროექტი ამ ფორმით გადაეგზავნა ვენეციის კომისიას სამართლებრივი დასკვნის მისაღებად, რომელმაც გაიზიარა ჩვენი (სამოქალაქო საზოგადოების) პოზიციები საარჩევნო სისტემასთან დაკავშირებით.

მმართველმა პარტიამ გადანყვიტა უგულებელყო არამართო ვენეციის კომისიისგან მიღებული პასუხი, არამედ ასევე საკონსტიტუციო კომისიის მუშაობის მთელი პროცესი, სამოქალაქო საზოგადოებისა და ყველა პოლიტიკური პარტიის შეხედულებები; და არსებული ყველამოლოდინისდა პროექტის თავდაპირველი ვარიანტის სანინააღმდეგოდ, ცვლილებების დანერგვა საარჩევნო სისტემაში გადადო 2024 წლამდე (მომდევნო არჩევნების შემდგომ მორიგ ან რიგგარეშე საყოველთაოარჩევნებამდე). სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, "ქართულმა ოცნებამ" თავიდან კი განაცხადა, რომ არსებული საარჩევნო სისტემა რეფორმირებულ უნდა იქნეს, რათა უფრო სამართლიანი გახდეს, მაგრამ შემდეგ გადანყვიტა, შეენარჩუნებინა იგი მოქალაქეებისთვის, სამოქალაქო საზოგადოებისა და სხვა პოლიტიკური პარტიებისთვის მიცემული დაპირებების, მათ მიერ ინიცირებული საკონსტიტუციო კომისიის რამდენიმეთვიანი მუშაობის მიუხედავად და ვენეციის კომისიის რეკომენდაციების სანინააღმდეგოდ; და ეს ყველაფერი გაკეთდა მხოლოდ ერთადერთი მიზნით - მმართველ პარტიას ძალაუფლების შენარჩუნება სურს.

22-23 ივნისს, პოლიტიკური პარტიების, სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებისა და საქართველოს პრეზიდენტის მხრიდან საპროტესტო აქციების ფონზე, მმართველმა პარტიამ კანონპროექტი მიიღო პარლამენტის რიგგარეშე სხდომაზე ორი მოსმენითორი დღის ვადაში (პარლამენტმა დაიწყო კანონპროექტის განხილვა საპარლამენტო კომიტეტებში ვენეციის კომისიის დასკვნის გამოქვეყნებამდე; ტექსტი მიღებულ იქნა პირველი მოსმენით პლენარულ სხდომაზე 22 ივნისს; შესაბამისმა კომიტეტებმა ტექსტი მიიღეს მეორე მოსმენით 23 ივნისსდა ასევე პლენარულ სხდომაზე იმავე დღეს. საკომიტეტო მოსმენაზეც და პლენარულ სხდომაზეც განხილულ იქნა მთელი დოკუმენტი თითოეული მუხლების მიხედვით, მეორე მოსმენის წესების თანახმად, მხოლოდ ერთი დღის ვადაში). საბოლოოდ, ტექსტი მიღებულ იქნა განსხვავებული მოსაზრებების სრული იგნორირებით - სხდომას არ დაესწრო არცერთი ოპოზიციური პარტიის დეპუტატი კანონპროექტის დაჩქარებულ ვადებში განხილვისა და მიღების პროტესტის ნიშნად.

ამრიგად, საქართველოს ამჟამინდელი მმართველი პარტია, „ქართული ოცნება“, იღებს კონსტიტუციას, რომელიც დამტკიცებული და შეფასებულია მხოლოდ მათ მიერ, რომელშიც არ არის გათვალისწინებული სამოქალაქო საზოგადოების, პოლიტიკური ოპოზიციის ან უცხოელი ექსპერტებისარცერთი მნიშვნელოვანი განსხვავებული მოსაზრება.

ჩვენ ამას ვაფასებთ, როგორც ძალაუფლების კონსოლიდაციისკენ მიმართულ პირდაპირ და გამიზნულ მცდელობასა და ნაბიჯსამჯერად უფრო მაღალ - კონსტიტუციურ დონეზე, რაც საქართველოში დემოკრატიისთვის სერიოზულ საფრთხეს წარმოადგენს. მართლაც ძალიან სამწუხარო ვითარება გვაქვს ქვეყანაში, რომელიც მოითხოვს დაუყოვნებლივ ყურადღებას და მეტად მკაცრ რეაქციას. ეს არის ბუსტად ის, რასაც ვშიშობდით, როდესაც „ქართულმა ოცნებამ“ საკონსტიტუციო უმრავლესობა მოიპოვა. მიგვაჩნია, რომ კონსტიტუციის პირობებში, რომელიც არ ემყარება ფართო კონსენსუსს, საფრთხე შეიძლება შეექმნას არა მარტო საქართველოს დემოკრატიულ მომავალს, არამედ მთლიანად პოლიტიკური პროცესის სტაბილურობას ქვეყანაში.

მოგმართავთ თქვენ, როგორც საქართველოს დემოკრატიისა და სახელმწიფოებრიობის მუდმივ და მტკიცე მხარდამჭერს, გამოიყენოთ თქვენს ხელთ არსებული ყველა ბერკეტი, რათა დაგვეხმაროთ, შევარბილოთ და თავიდან ავიცილოთ საქართველოში მიმდინარე არახელსაყრელი მოვლენები, სანამპარლამენტმა საბოლოოდ არ განიხილა და მიიღო ახალი კონსტიტუცია (კონსტიტუციის მესამე და საბოლოო მოსმენა დაგეგმილია შემოდგომაზე). ჩვენ თხოვნიტ მოგმართავთ, რომ მეტადმკაფიო და ძლიერი გზავნილებიმიანოდოთხელისუფლებასა და მმართველ პარტიას საქართველოში იმასთან დაკავშირებით, რომ ძალაუფლების კონსოლიდაციისაკენ მიმართული მსგავსი ტენდენციები და მცდელობები შეუთავსებელია დემოკრატიის დასავლურ სტანდარტებთან და ამგვარად, მიუღებელია. ასევე მიგვაჩნია, რომ ასეთი ქმედება ქვეყნის მხრიდან, რომელიც როგორც პოსტ-საბჭოთა, ისე აღმოსავლეთ პარტნიორობის რეგიონში, მოწინავედ არის მიჩნეული, სხვა ქვეყნებისთვისაც ცუდი პრეცედენტია. იმისათვის რომ ქვეყანაში მიმდინარე პროცესები ჩიხში არ შევიდესდა თავიდან ავიცილოთ ასეთი პრეცედენტის უარყოფითი ზეგავლენა რეგიონის სხვა ქვეყნებზე, ჩვენ მოგმართავთ თხოვნიტ, მოახდინოთ მყისიერი რეაგირება. ჩვენ მზად ვართ ამ პროცესის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია მოგაწოდოთ, საჭიროების შემთხვევაში.

თქვენი მხარდაჭერისა ძალიან დიდი იმედი გვაქვს.

- *საერთაშორისო გამჭვირვალობა საქართველო*
- *საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია*
- *ფონდი ღია საზოგადოება საქართველო*
- *სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოება*
- *მედიის განვითარების ფონდი*
- *სამოქალაქო განვითარების სააგენტო*
- *საქართველოს დემოკრატიული ინიციატივა*
- *კავშირი საფარი*
- *კონსტიტუციის 42-ე მუხლი*
- *ადამიანის უფლებების სწალებისა და მონიტორინგის ცენტრი*
- *ადამიანის უფლებათა ცენტრი*
- *მწვანე ალტერნატივა*
- *საქართველოს რეფორმების ასოციაცია*
- *ეკონომიკური პოლიტიკის კვლევის ცენტრი*
- *ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტი*
- *ლიბერალური აკადემია თბილისი*
- *პარტნიორობა ადამიანის უფლებებისთვის*

- საქართველოს მედია კლუბი
- ქვემო ქართლის საზოგადოებრივ-საინფორმაციო ცენტრი
- საუნჯე
- ასოციაცია „სფექტრი“
- კეთილდღეობისა და განვითარების ცენტრი
- დუშეთის განვითარების ფონდი
- ჩვენ-ჯანსაღი მომავლისთვის
- მშვიდობის ქარტია
- საზოგადოებრივი მონიტორინგისა და კვლევის ცენტრი
- ღირსეული სიბერე
- დემოკრატიის ინსტიტუტი
- ქალთა საინფორმაციო ცენტრი
- საქართველოს დემოკრატიული განვითარების კავშირი
- ქართველ და გერმანულ ქალთა განათლების და ინფორმაციის საერთაშორისო ცენტრი
- გენდერული თანასწორობის ქსელი